

PERUSTERVEYDENHUOLLON JA VAN-
HUSTEN LAITOSHOIDON LIIKELAITOS
KYSTERI

Palvelualuekertomus 2019

Laatija
Kysteri hallinto

Päivämäärä
18.2.2020

Hyväksyjä

Sisällys

1. KYSTERIN TOIMIALUE	3
1.1 Palvelujärjestelmä ja – rakenne	3
2. HALLINTO-, TALOUS- JA TUKIPALVELUT	4
2.1 Johtokunta	4
2.2 Hallinto-, henkilöstö- ja talouspalvelut	4
2.3 Tietohallinto	5
2.4 Kiinteistö- ja muut tukipalvelut	5
2.5 KYSTERIN strategian ja puitesuunnitelman toteutuminen vuonna 2019	5
3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2019	8
3.1 Asiakaslähtöisyys	8
3.2 Henkilöstövoimavarat ja osaamisen tukeminen	10
3.3 Palvelujen toimivuus	14
3.3.1 Palvelukeskusten toiminnalliset kuvaukset	14
3.3.2 Merkittävimmät ulkoisten palvelujen tuottajat palveluyksiköille	21
3.4 Taloudellisuus ja tehokkuus	22
4. KEHITTÄMISTOIMINTA	25

Laskutusosoite

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin Ky
Kysteri
PL 900
70029 KYS

Posti- ja käyntiosoite

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Kysterin hallinto
PL 100
70029 KYS
Puijonlaaksontie 2, rak. 3

Kysteri
Koillis-Savon palveluyksikkö
Kaavin terveysasema
Rantatie 2
73600 Kaavi

Kysteri
Leppävirran palveluyksikkö
Leppävirran terveysasema
Savonkatu 17
79100 Leppävirta

Kysteri
Nilakan palveluyksikkö
Pielaveden terveysasema
Savikontie 15
72400 Pielavesi

Vaihe (017) 171 000
etunimi.sukunimi@kuh.fi
Y-tunnus 0171495-3

1. KYSTERIN TOIMIALUE

Perustamissopimuksen 3 §:n mukaan liikelaitosjärjestelyn tarkoituksena on huolehtia Kaavin, Keitele, Leppävirran, Pielaveden, Rautavaaran, Tervon ja Vesannon kuntien väestön lakisääteisten perusterveydenhuollon ja vanhusten laitoshoidon palvelujen sekä em. kuntien ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin erikseen yhteisesti sovittavien muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta.

1.1 Palvelujärjestelmä ja – rakenne

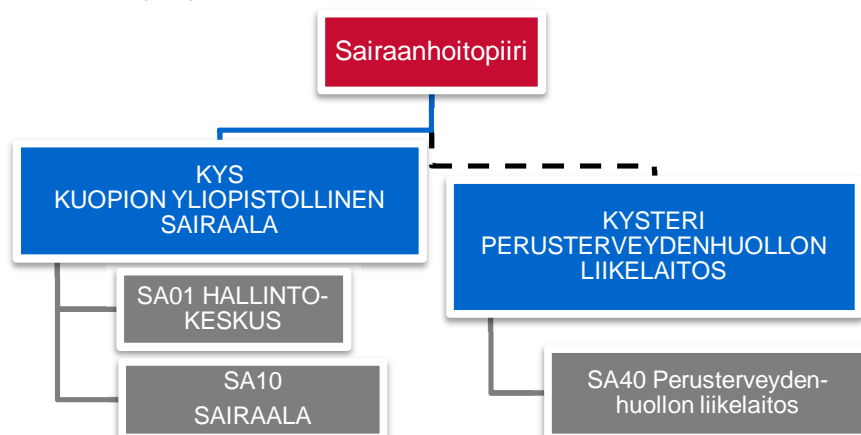
Perusterveydenhuollon ja vanhusten laitoshoidon liikelaitos Kysterin sijoittuminen Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin rakenteeseen kuvataan kuviossa 1. Kysterissä tuotettavat palvelut jäsentyvät lähi-, seudulliseksi ja alueelliseksi palveluiksi.

Järjestämisvastuun toteuttamiseksi sairaanhoitopiirissä valmistellaan yhteistyössä kuntien kanssa perusterveydenhuollon ja vanhusten laitoshoidon palvelujen järjestämistä koskeva *puitesuunnitelma* valtuustokausittain. Puitesuunnitelma on *kuntien ja sairaanhoitopiiriin* yhteinen strateginen suunnitelma, jonka avulla suunnitellaan, yhteen sovitetaan ja dokumentoidaan kuntalaisille hankittavia palveluja koskevat tavoitteet ja toimintalinjat sekä palveluihin suunniteltavat muutokset siten, että ne muodostavat lähtökohdat palvelusopimusten ja talousarvioiden laadinnalle. Puitesuunnitelma käsitellään sairaanhoitopiiriin ja kuntien valtuustoissa. Samoin sairaanhoitopiiri ja kunnat valmistelevat vuosittain *palvelusopimukset* kuntien väestölle tuotettavista palveluista. Palvelusopimusten valmistelun yhteydessä voimassa olevaa puitesuunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa. Puitesuunnitelman päivitys käynnistyi sairaanhoitopiiriin Perusterveydenhuollon yksikön toimesta syksyllä 2019.

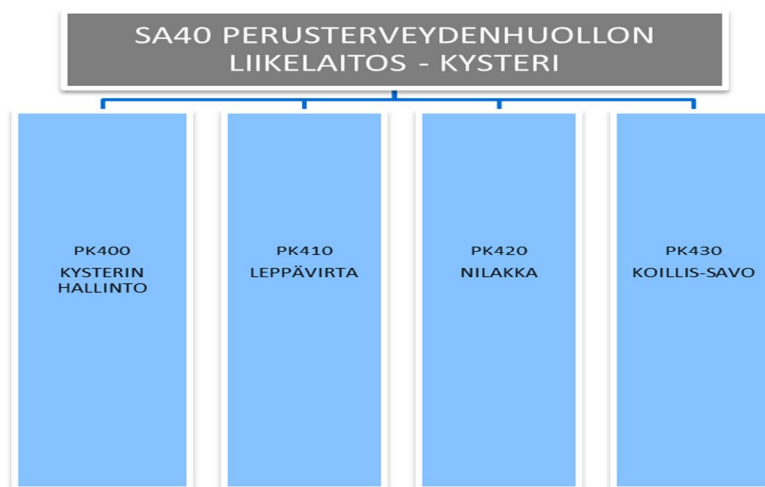
Järjestämisvastuun toteuttamiseksi on muodostettu sairaanhoitopiiriin ja kuntien yhteinen toimielin, *tilaajatoimikunta*, jossa on sairaanhoitopiiriin ja kuntien edustus. Tilaajatoimikunnan esittelijänä toimii johtajaylilääkäri. *Johtokunta* vastaa tuottajan toiminnasta.

Kysterin alueen seitsemän kuntaa muodostavat kolme seudullista palvelukeskusta, jotka ovat tulosvastuullisia toiminnallisia yksiköitä, joilla on oma johtonsa (Kuvio 2.). Keitele, Pielavesi, Tervo ja Vesanto muodostavat Nilakan palvelukeskuksen, Koillis-Savon palvelukeskukseen kuuluvat Kaavi ja Rautavaara. Kolmannen palvelukeskuksen muodostaa Leppävirta. Väestöpohja on yhteensä 24658 asukasta (Tilanne 31.12.2018)

Kuvio 1. Organisaatio KYS ja Kysteri

Kuvio 2. Liikelaitoksen organisaatio

Liikelaitoksen toimintaa johtaa johtokunnan valitsema toimitusjohtaja, jonka lisäksi hallinnossa toimivat johtava hoitaja, hallintopäällikkö, vastaava hammaslääkäri sekä kaksi hallintosihteerä.

Liikelaitoksella on oma johtoryhmä. Johtoryhmän tehtävänä on tukea toimitusjohtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä sekä asioiden valmistelussa. Johtoryhmässä on myös henkilöstön edustaja.

2. HALLINTO-, TALOUS- ja TUKIPALVELUT

2.1 Johtokunta

Vastuuhenkilö: Johtokunnan puheenjohtaja Hanna Helaste (ad. 10.12.2019), esittelijä toimitusjohtaja Ritva Vitri

Liikelaitosta johtaa kuntayhtymän valtuuston ja hallituksen alaisena johtokunta. Johtokunta ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja riskienhallinnasta. Johtokunnan tehtävistä määrätään johtosäännössä.

2.2 Hallinto-, henkilöstö- ja talouspalvelut

Vastuuhenkilö Toimitusjohtaja Ritva Vitri

Kysterin keskushallinnon tehtävänä on liikelaitoksen toiminnan ja laadun kehittämisestä, viestinnästä ja suhdetoiminnasta sekä talous-, henkilöstö- ja tietohallinnosta huolehtiminen sekä muiden liikelaitoksen hallinto- ja talousasioiden sekä sisäisen valvonnan hoitaminen. Näiden tehtävien lisäksi keskushallinnon vastuulla on kehittämistoiminta ja keskitettyjen hankintojen organisointi.

Kysterin strategia on laadittu vuosille 2017-2020. Palvelutuotanto toteutetaan vuosittain päätettävien palvelusopimusten mukaisesti.

Kysin ja Kysterin kirjanpito- ja palkanlaskentapalvelut siirtyivät Monetra Pohjois-Savo Oy:n hoitettavaksi 1.1.2019 alkaen. Kysteri käyttää samoja ohjelmia Kysin kanssa kirjanpidossa, las- kutuksessa, HR-asioissa ja talouden toteuman seurannassa. Myös arkistointi toteutetaan sa- mojen ohjeiden mukaisesti. Palvelutuotannon raportointi toteutuu SoteDw:n ja Tableau – rap- portoinnin avulla.

Henkilöstön palkkauspäätöksissä noudatetaan Kysterissä hallinnollista ohjetta (OHJE-2017- 00475) Palkkaukselliset periaatteet Kysissä ja Kysterissä, KVTES, LS ja TS, jonka liitteenä on hoitohenkilöstön palkkaustasot.

Luottamusmies- ja työsuojeluorganisaatiossa tukeudutaan pääosin sairaanhoitopiiriin järjeste- lyihin ja linjauksiin. Kysterillä on oma työsuojeluvaltuutettu.

Toimintavuoden 2019 aikana liikelaitoksen johtokunta on kokoontunut seitsemän kertaa ja ti- laajatoimikunta viisi kertaa. Liikelaitoksen johtoryhmä on kokoontunut noin kerran kuukau- dessa pois lukien lomakaudet. Lisäksi on järjestetty Skype – yhteydellä kokouksia.

2.3 Tietohallinto

Liikelaitoksen tietohallinnon infrastruktuurista, sovelluksista ja pääte- ja oheislaitteista vastaa Istecki Oy. Alueellinen potilastietojärjestelmä, jonka käyttäjä Kysteri Kuopion, Ylä-Savo Soten ja Siilinjärven kanssa on, kattaa valtaosan maakunnasta. Liikelaitoksen rekisterinpitäjänä toi- mii Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. Sairaanhoitopiiriin tietohallinto on ohjannut ja tukenut asi- antuntijuudellaan liikelaitoksen tietohallinnollista kehitystyötä.

Tietosuojavastaavan ja potilasasiamiehen osalta liikelaitos tukeutuu sairaanhoitopiiriin järjes- telyihin kuitenkin siten, että molemmille vastualueille on nimetty yhdyshenkilöt palveluysiköi- hin.

2.4 Kiinteistö- ja muut tukipalvelut

Kysteri liikelaitos on vuokrannut toimitilat toiminta-alueensa kunnilta ja kunnat tuottavat ruoka- huollon palvelut vuodeosastoille sekä valtaosassa toimipisteistä myös henkilöstön työpaikka- ruokailun. Laitoshuolto toteutetaan omana toimintana. Laitoshuollon mitoitus, toimintatapojen yhtenäistäminen ja harmonisointi toteutettiin laaja-alaisesti vuonna 2013. Mitoitusta tarkistettiin vuosina 2015–2016 ja vuonna 2017. Mitoitusten tarkistus ja siivoustyön ohjaus ostetaan asi- antuntijapalveluina Servicalta. Vaatehuollon tuottaa Sakupe.

2.5 KYSTERIn strategian ja puitesuunnitelman toteutuminen vuonna 2019

Toiminta-ajatus ja visio

Kysterin toiminta-ajatus

- on edistää alueen väestön terveyttä ja järjestää yhteistyössä sairaanhoitopiiriin kanssa tarpeellinen sairauksien hoito.

Kysterin visiona on

- tarjota parasta perusterveydenhuoltoa

Kysterin strategian toteutuminen

Liikelaitoksella palveluntuottajana on oma strategia, johon puitesuunnitelma rakentuu. Kysterin ensimmäistä strategia luotiin Kysterin valmisteluhankkeessa määriteltyjen toimintalinjausten mukaisesti. Lisäksi elementtejä strategiseen ajatteluun on haettu sairaanhoitopiiriin strategiasta. Strategia on laadittu vuosille 2017–2020.

KYSTERIn strategiassa on seitsemän keskeistä päämäärää

1. Väestön terveyden edistäminen

Väestön terveyden edistäminen on nähtävä useiden hallinnon alojen yhteistyönä. Kuntien tulee valmistella hyvinvointikertomukset, joissa linjataan kuntatasolla hyvinvoinnin edistämisen pääpainoalueet. Perusterveydenhuollon toimijana Kysteri toimii yhteistyössä kunnan eri toimialojen kanssa hyvinvointikertomusten tavoitteiden toteuttamisessa. Yhteistyö terveyden edistämisen näkökulmasta on vakiintumassa toimittaessa yhteistyössä kuntien Hyte – työryhmissä.

2. Palvelujen tasapuolinen saatavuus

Tavoitteena on, että palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisiksi kuin kuntalaisten toimintakyky, terveydentila ja siihen vaikuttavat tekijät seurannan perusteella edellyttävät. Palvelujen tarpeen arviointi toteutuu lääketieteellisen, hammaslääketieteellisen tai muun hoidon ja hoivan tarpeen arvioinnin mukaisesti.

Kysterissä on edelleen jatkettu palvelukeskuksissa palvelujen tuottamisen yhdenmukaistamistyötä.

Marraskuussa 2017 otettiin Kysterin terveysasemilla käyttöön sähköiset asiakaspalautteet. Palautteiden perusteella saadaan tietoa palvelujen saatavuudesta, laadusta, asiakastyytyvyydestä ja toiminnan kehittämistarpeista.

3. Lähipalvelujen turvaaminen

Kysterin strategian keskeisimpiä tavoitteita on lähipalvelujen turvaaminen. Niitä palveluja, joista suuremmalla organisaatiokokonaisuudella on saavutettavissa kustannustehokkuutta, on keskitetty kuten tieto-, talous- ja henkilöstöhallinto.

Vuoden 2019 palvelutuotannossa on jouduttu edellisvuotta enemmän turvautumaan lääkäri-, psykiatri- ja puheterapian ostopalveluihin.

4. Tasapainoinen palvelurakenne

Tasapainoisen palvelurakenteen tavoitteena on, että palvelu- ja osaamiskeskusten henkilöstömitoitukset vastaavat tuotannon palvelutarpeeseen. Palveluprosessissa pyritään varmistamaan palvelujen hyvä laatu ja kokonaiskustannusten kannalta optimaalinen tulos. Alueen kunnille on tuotu esille huomioidut alueiden väestön palvelutarpeen muutoksista ja niihin liittyen toiminnan muutosesitykset.

18.2.2020

5. Sujuvat palveluketjut

Sekä asiakasnäkökulman että kustannusten kannalta tavoitteena on, että potilas on oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Tätä on seurattu muun muassa ikäihmisten pitkäaikaisen laitoshoidon määrän ja siirtoviivemaksujen kertymisen arvioinnilla.

6. Vetovoimainen toimintakulttuuri

Henkilöstö on liikelaitoksen tärkein voimavara. Vetovoimaisella toimintakulttuurilla edistetään henkilöstön työhyvinvointia ja helpotetaan rekrytointia. Kehittämislampi on positiivinen ja monia sisäisiä kehittämishankkeita on viety käytäntöön.

Vertaisoppimisen hyödyntäminen on mahdollistanut palvelukeskuksissa vertaisarvioinnin ja tämä näkyy sisäisen toiminnan edelleen kehittämisenä. Keskitetty rekrytointitoiminta ja oppilaitosyhteistyö ovat tehostaneet rekrytointia.

7. Hallittu kustannuskehitys

Suhteellisen pienten toimintayksiköiden toiminta voidaan turvata suuremman palvelukokonaisuuden avulla. Tämän tavoitteen voi katsoa toteutuneen Kysterissä. Merkittävimmät hyödyt on saatu toiminnallisilla muutoksilla palveluja keskittämällä. Osaavan henkilöstön työpanoksen järkevää käyttöä on voitu hyödyntää. Palvelujen uudelleenjärjestelyn säännöllisellä suunnittelulla pyritään jatkossakin vastaamaan väestörakenteen ja – määrän myötä muuttuviin palvelutarpeisiin.

Työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta vastasi toimintavuoden aikana Terveyspalvelu Verso Oy / Pihlajalinnalla. Ensihoidon palvelut tuottaa sairaanhoitopiiri. Kotihoidosta vastaavat peruskunnat.

Kustannusten kannalta oleellisia tekijöitä ovat tavoitteissa mainitut tasapainoinen palvelurakenne ja sujuvat palveluketjut. Kokonaiskustannus ratkaisee, syntyy kustannus Kysterin, liikelaitokseen kuuluvan kunnan tai erikoissairaanhoidon toiminnasta. Tämä kustannuskehityksen hallinta on keskeistä tulevien vuosien taloussuunnittelussa. Muutosten tarve on todennettu, mutta eteneminen näiden toteutuksessa on hidasta.

Palvelu- ja osaamiskeskuksiin (ts. kuntiin) palvelujen kustannukset kohdistuvat käytön mukaisesti. Toiminnan näkökulmasta seurataan toteutuneita suoritteita suhteessa palvelusopimukseen ja edelliseen toimintavuoteen verrattuna kuukausittain, osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätösvaiheessa toteutetaan kuntalaskutuksen tarkistuksella sairaanhoitopiirin valtuuston asettama nollatulos.

Puitesuunnitelman tavoitteet ja niiden toteutuminen

Talouteen ja asiakasnäkökulmaan liittyvät tavoitteet sekä niiden toteutuminen on kommentoitu omissa osiossaan palvelutoiminnan kuvauksissa.

Tilaa - tuottaja toiminta

Palvelusopimuksen toteutumisesta kommentoidaan osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksessä. Toimintamallina on käytössä ns. sisäinen tilaaja - tuottaja malli. Taloussuunnitteluprosessissa ovat mukana tilaajatoimikunta ja kunnat.

Kilpailutus

Kahdeksantena toimintavuotena liikelaitos kilpailutti päiväaikaisen lääkäryövoiman, puheterapian, suun terveydenhuollon henkilöstön päiväaikaisen vuokratyön ja kiireettömät potilassiirrot.

Laitoshoidon osuus yli 75 vuotiaiden määrään suhteutettuna

Kysteriin kuuluvien kuntien väestömäärän ennustetaan edelleen vähenevän vuoteen 2030 ulottuvalla tarkastelujaksolla. Ikärakenteeltaan väestö on Pohjois-Savon mittakaavassa hyvin ikääntynyttä. Tämä aiheuttaa paineita palvelutarjontaan ja rahoituksen riittävyteen.

Kansallisessa ikäihmisten laatusuosituksessa esitetään, että 2-3 % yli 75-vuotiaista saa olla pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Kaikissa Kysterin alueen kunnissa on pyritty korvaamaan pitkäaikainen laitoshoido asumispalveluratkaisuilla. Kysterin vuodeosastotoiminnassa pitkäaikashoidon hoitopäiviä toteutui vuoden 2019 aikana 21 paikan mukaisesti. Kokonaisuudessaan osastopaikkoja vuonna 2019 Kysterissä oli 126 kappaletta.

Siirtoviivemaksut

Siirtoviivemaksuja kohdistuu kunnille, jos erikoissairaanhoidosta ei saada sijoitettua potilaita hoidon niin vaatiessa terveyskeskusten vuodeosastoille hoitoon. Vuoden 2019 aikana Kysterin alueen kunnille ei ole kohdistunut siirtoviivemaksuja.

Päivystyskäyntien määrä

Toiminnallisen tavoitteena on päiväaikaisen toiminnan tehostaminen siten, että päivystyskäyntien määrä on laskeva. Näin on myös käynyt Leppävirralla ja Nilakassa. Koillis-Savon palvelukeskuksessa ei ole toiminnassa ilta- ja viikonloppuvastaanottoja vaan tämä palvelu ostetaan. Leppävirralla päivystyskäynnit vähenivät 122 ja Nilakassa 478 käynnillä.

3. TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2019

3.1 Asiakaslähtöisyys

Keskeisin toiminnan päämäärä Kysterissä on turvata *lähipalvelujen saatavuus*. Tavoitteena on taata toimiva yhteydenottomahdollisuus terveydenhuoltoon ja hoidon tarpeen arvioon sekä pääsy terveydenhuollon ammattilaisen vastaanotolle hoitotakuulainsäädännön asettamien määräaikaisten puitteissa. Hoitotakuu koskee kiireetöntä hoitoa. Kiireellinen potilaan tutkimus ja hoito toteutetaan sairauden edellyttämällä tavalla.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin internetsivuilla Kysterin kotisivuilla (www.kysteri.fi) on väestölle tietoa Kysterin palveluista ja ajankohtaisista asioista. Lisäksi sinne on koottu hoitotakuutiedotteet osavuositarkastuksiin liittyen toukokuussa ja syyskuussa sekä koko vuoden tilanne tilinpäätöksen yhteydessä.

Kokonaisuudessaan *hoitotakuu* toteutui lain mukaisesti vuonna 2019. Kiireettömän hoidon tarpeen arviointi toteutui kolmen päivän kuluessa yhteydenotosta. Hoidon tarpeen arviointeja oli 135 968, joista hoitotakuuseen liittyviä 10 187 kappaletta. Keskimääräinen odotusaika lääkäreiden vastaanotoille oli 6,9 ja hoitajien vastaanotoille 8,7 päivää. Hoitotakuussa hoidon odotuksen keskiarvo oli 12,9 päivää.

Suun terveydenhuollossa on pysytty hoitotakuussa. Hoidon tarpeen arvio tapahtuu viimeistään kolmen päivän sisällä yhteydenotosta. Kiireelliseen hoitoon pääsee saman päivän aikana. Kii-

18.2.2020

reettömän hoidon saannissa on ollut viivettä henkilöstövajeesta johtuen Nilakan alueella. Nilakassa odotusaika hammaslääkärille on ollut 1-4 kuukautta hammashoitolasta riippuen. Suuhygienisteille Nilakassa on päässyt 1-4 viikon kuluessa. Koillis-Savossa hammaslääkärille on päässyt 1-3 kuukauden kuluessa ja suuhygienistille 2-4 viikon kuluessa. Leppävirralla vastavasti hammaslääkäriajan kiireettömissä tapauksissa on saanut 4-6 viikon kuluessa ja suuhygienisteille 2-4 viikon kuluessa. Lokakuun alussa otettiin käyttöön suun terveydenhuollon asiakkaille uutena palvelumuotona tekstiviestimuistutus. Tämä on ensikokemusten perusteella vähentänyt perumattomien poisjääntien määrää.

Hammaslääkäripäivystys tapahtuu arkipäivisin klo 8-16 Kysterin omilla ajanvarausvastaanotoilla. Virka-ajan ulkopuolinen päivystystoiminta on tuotettu ostopalveluna. Arkisin klo 16–08 ja viikonloppuisin päivystys sijaitsee Kysillä.

Puhelinyhteyden turvaamiseksi arkisin virka-aikana Kysterissä on 16 suoraa numeroa, joiden avulla välitön yhteydenaanti vastaanotoille toteutuu lain mukaisesti. Lisäksi käytössä on Nispa takaisinsoittojärjestelmä, johon asiakas voi jättää viestin hoitajalle. Viestiin vastataan samana päivänä. Vuonna 2019 palvelukeskuksiin tuli yhteensä 48403 (v. 2018: 33107) soittopyyntöä. Näistä oli Koillis-Savoon 4499, Leppävirralle 18 871 ja Nilakkaan 25033 kappaletta. Kaikki soittopyynnot käsiteltiin. Keskimääräinen viive käsittelyssä oli Leppävirralla 21,26 min, Nilakassa 44,6 min ja Koillis-Savossa 23,12 min. Puhelujen kesto oli kaikilla noin kaksi minuuttia.

Sähköiseen asiointiin otettiin käyttöön 1.11.2019 Klinik asiointipalvelu. Kahden kuukauden aikana käyttäjiä oli 478 kappaletta. Yli 65 vuotta täyttäneiden osuus käyttäjistä oli 18 %. 33,7 % käytöstä toteutui virka-ajan ulkopuolella. Viikonpäivistä palvelua käytettiin eniten maanantaisin (22,4 %). Käyttäjien palaute palvelusta on positiivista.

Vastaanottotoimintaan liittyvää *asiakastyytyväisyyttä* on seurattu sähköisellä palautejärjestelmällä (Roidu) marraskuusta 2017 alkaen. Kyselyyn saatiin vuoden 2019 aikana 2228 (vuosi 2018 n = 2949) vastausta.

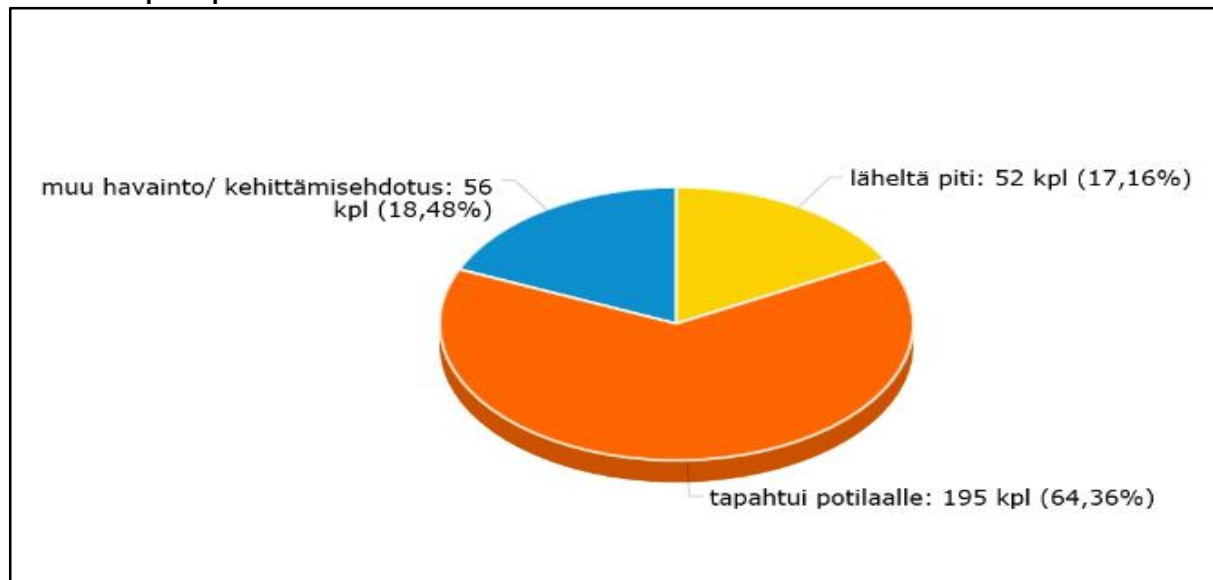
Kyselyssä selvitetään, mitä palvelua vastaajat käyttivät, missä asioivat, minkä arvosanan palvelusta antaisivat, mitä palvelussa tulisi kehittää ja mikä palvelussa oli erityisen hyvää. 81 prosenttia asiakkaista antoi arvosanaksi 10 tai 9 ja 9 prosenttia arvosanat 8 tai 7. Kehitettäviksi asioiksi nousivat palveluun pääsyn nopeus (22 %), asiakkaan kohtelu (17 %) ja minun ongelmaani paneutuminen (12 %). Erityisen hyväksi koettiin asiakkaan kohtelu (28 %), henkilökunnan asiantuntemus (19 %) ja minun ongelmaani paneutuminen (12 %).

Asiakasnäkökulmasta *potilastyytyväisyyttä ja -turvallisuutta, potilaiden omahoitoa ja sairauksien ennaltaehkäisyä* pyritään tehostamaan. Potilasasiamiehelle tuli suoria yhteydenottoja vuoden aikana 44 kappaletta (+19) ja palvelukeskuksiin nimetyille potilasasiamiesyhdyshenkilöille 33 kappaletta (-19). Koko Kysterin alueelta useimmat yhteydenotot koskivat potilasvahinkoepäilyjä (n=12), hoidon laatua (n = 8), kohtelua (n = 8) ja hoitoon pääsyä (n=7). Potilasasiamiehen tekemät toimenpiteet kohdistuivat suurimmaksi osaksi kuunteluun ja neuvontaan (75 %) ja muistutusten sekä vahinkoilmoitusten tekoon liittyvään ohjaukseen. Kysterissä tehtiin 36 vastinetta potilaiden muistutuksiin. Korvattuja potilasvahinkoja ei ollut yhtään kappaletta.

HaiPro eli vaaratapahtumien raportointijärjestelmään tuli 303 ilmoitusta (v. 2018 n = 293). Näistä oli käsitelty joulukuun lopulla 90 %. Ilmoituksia oli tapaturmiin (n = 94), lääkehoitoon (n = 90), tiedonkulkuun (n = 53), muuhun hoitoon ja seurantaan (n = 18) sekä muihin syihin liittyen (n = 31). Lisäksi ilmoituksia oli tehty diagnosointiin, laitteisiin ja laboratoriotuimintaan liittyen

yhteensä 30 kappaletta. Väkivaltaisuuteen liittyviä oli kolme kappaletta. Riskiluokkiin jaoteltuna tapahtumista 19 oli merkityksettömiä (6,3 %), vähäinen riski oli 155 (51,2 %) ja kohtalainen riski 102 (33,7 %) tapauksista. Potilaalle ei aiheutunut haittaa 40,6 %, haitta oli lievä 24,1 % ja kohtalainen 3,6 % tapauksista. Hoitavalle yksikölle merkittävin seuraus oli lisätyön tai vähäisten hoitotoimenpiteiden lisääntyminen (65,3 %). Haittojen vakavuus vuoteen 2018 verrattuna ei ole lisääntynyt. Kuviossa 3 on kuvattu tapahtumien luonne.

Kuvio 3. Haipro tapahtumien luonne

Hoitojaksoihin suhteutettuna ilmoituksia oli 5,9/100 hoitojaksoa (-5,4%) ja potilaalle tapahtuneita 3,8/100 hoitojaksoa (-12,5%). Kuviossa 4 on kuvattu ilmoitukset suhteutettuna myös hoitopäiviin.

Kuvio 4. Haiproilmoitukset suhteutettuna hoitopäiviin ja – jaksoihin vuosina 2019 ja 2018

Jaksot ja päivät Kysteri			
	Tam-jou 18	Tam-jou 19	
Jaksot	4623	5125	
Päivät	37844	36065	
Haiprosta			
ilmoitukset	289	303	
tapahtui potilaalle	201	195	
SUHTEUTETTUNA			
	Tam-jou 18	Tam-jou 19	kasvu-%
ilmoitukset/ 100 hj	6,3	5,9	-5,4
tapahtui potilaalle/100 hj	4,3	3,8	-12,5
ilmoitukset/ 1000 hpv	7,6	8,4	10
tapahtui potilaalle/1000 hpv	5,3	5,4	1,8

3.2 Henkilöstövoimavarat ja osaamisen tukeminen

Henkilöstö

Kysterin palvelualueella on vakansseja yhteensä 357,9 kappaletta. Henkilöstön ikäjakaumassa suurin ryhmä on 55-65 vuotiaat (n = 114), sitten 35-45- vuotiaat (n = 88) ja kolmanneksi suurin ryhmä on 45-55- vuotiaat (n = 84). Henkilöstö jakautuu palveluyksiköissä siten, että lääkäreiden ja hammaslääkäreiden vakansseja on yhteensä 42,5, hoitohenkilöstön 251,3 ja

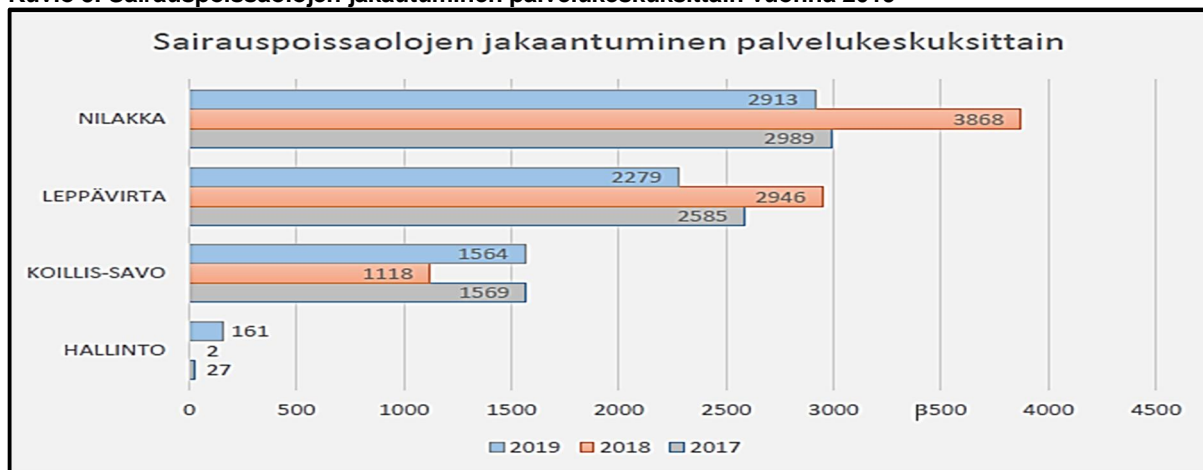
huolto, toimisto, -tutkimus ja hallintohenkilöstön 60. Taulukossa 1 on kuvattu Kysterin henkilöstö, nettotyöpanos, poissaolot ja sijaisten määrä. Vuoteen 2018 verrattuna määräaikaisten työntekijöiden käyttö on ollut maltillista. (Taulukko 1. Psshp, tulokortti 20.1.2019). Vakinaisen ja määräaikaisten henkilöstön määrällistä suhdetta ja henkilöstön työpanoksen kehitystä seurataan suunnitelmallisesti.

Taulukko 1. Kysterin vakinainen ja määräaikainen henkilöstö sekä heidän nettotyöpanoksensa ja poissaolot vuonna 2019.

KYSTERI		1-12/2019 Toteutuma	1-12/2018 Toteutuma	Muutos 19-18	Muutos %
VAKANSSIT		357,9	358,3	-0,4	-0,1 %
	LÄÄKÄRIT	42,5	42,8	-0,3	-0,7 %
	HOITOHENKILÖSTÖ	251,3	251,2	0,2	0,1 %
	TUTKIMUSHENKILÖSTÖ	4,1	4	0,1	1,5 %
	HUOLTO-, TOIMISTO- JA HALLINTOHENK	60	60,3	-0,3	-0,6 %
NETTOTYÖPANOS		271,3	284,8	-13,6	-4,8 %
	LÄÄKÄRIT	26,9	30,3	-3,4	-11,3 %
	HOITOHENKILÖSTÖ	198,1	203,7	-5,6	-2,7 %
	TUTKIMUSHENKILÖSTÖ	2,1	2,7	-0,5	-20 %
	HUOLTO-, TOIMISTO- JA HALLINTOHENK	44,2	48,2	-4	-8 %
POISSAOLOT		97,6	95,2	2,4	2,5 %
	LÄÄKÄRIT	8,4	6,1	2,3	37,4 %
	HOITOHENKILÖSTÖ	76,5	74,6	1,9	2,5 %
	TUTKIMUSHENKILÖSTÖ	0,8	0,5	0,3	69,0 %
	HUOLTO-, TOIMISTO- JA HALLINTOHENK	12	14,1	-2,2	-15,3 %
HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN		369,2	380,6	-11,4	-3,0 %
	LÄÄKÄRIT	35,2	36,4	-1,2	-3,2 %
	HOITOHENKILÖSTÖ	274,8	278,7	-3,9	-1,4 %
	TUTKIMUSHENKILÖSTÖ	2,9	3,1	-0,2	-6,9 %
	HUOLTO-, TOIMISTO- JA HALLINTOHENK	56,3	62,4	-6,1	-9,7 %
VAKINAISET / SIAISET		369,2	380,6	-11,4	-3,0 %
	LÄÄKÄRIT	35,2	36,4	-1,2	-3,3 %
	Vakinaiset	27,7	27,8	-0,1	-0,3 %
	Määräaikaiset	7,5	8,6	-1,1	-1,3 %
	HOITOHENKILÖSTÖ	274,8	278,7	-3,9	-1,4 %
	Vakinaiset	225,9	230,4	-4,5	-2,0 %
	Määräaikaiset	48,9	48,3	0,6	1,2 %
	TUTKIMUSHENKILÖSTÖ	2,9	3,1	-0,2	-6,4 %
	Vakinaiset	2,9	3,1	-0,2	-6,4 %
	Määräaikaiset	0	0	0	0
	HUOLTO-, TOIMISTO- JA HALLINTOHENK	56,3	62,4	-6,1	-9,8 %
	Vakinaiset	45,9	50,6	-4,7	-9,3 %
	Määräaikaiset	0	0	0	0

Sairauspoissaolopäiviä kertyi yhteensä 6917 (-12,9 %). Nilakassa sairauspoissaolopäiviä oli yhteensä 2913 (-24,7%), Leppävirralla 2279 (-22,7%) ja Koillis-Savossa 1564 (+39,8%). Sairauspoissaolopäiviä kertyi keskimäärin 17,5 työntekijää kohti.

Kuvio 5. Sairauspoissaolojen jakautuminen palvelukeskuksittain vuonna 2019

18.2.2020

Suurin sairauspoissaolojen syy oli tuki- ja liikuntaelinsairaudet (23,5 %, vuosi 2018 35 %), toiseksi oli noussut mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt (19,9 %) ja kolmantena olivat hermoston sairaudet (10,4 %).

Työyhteisökysely henkilöstölle toteutettiin huhtikuussa 2019. Kyselyyn vastasi 185 työntekijää (46,8 %). Kyselyn perusteella positiivista muutosta on tapahtunut lähiesimiehen johtamistyylissä, tavoitteellisuudessa, avoimuudessa ja organisaation johtamisessa. Huomiota tulee vastaajien mukaan kiinnittää omaan työkykyyn ja työn kiinnostuksen sekä motivaation ylläpitämiseen. Ylimmän johdon toivotaan kiinnittävän enemmän huomiota henkilöstön hyvinvointiin.

Kysterin henkilöstövoimavarojen hallinnan ja osaamisen tukemisen tavoitteena on henkilöstön *osaamisen kehittäminen sekä onnistunut rekrytointi ja perehdytys*. Vertaisoppimista hyödynnetään palvelu- ja osaamiskeskusten kesken. Hoitohenkilöstön osaamistasokuvaukset ja selvitykset lisäosaamisalueista toteutettiin tammi-maaliskuun välisenä aikana. Osaamistasot kuvaavat ammattiryhmiä koskevaa työelämässä vaadittavaa yleistä – ja ammattiosaamista. Osaamistasokuvauksien laadinnassa on käytetty lähtötietona ammatillisissa opinnoissa saavutettua osaamistasoa. Kysterin johtokunta hyväksyi laaditut osaamistasomäärittelyt 2.10.2018. Näiden tietojen mukaisesti toteutettiin syksyllä henkilökohtaisten lisien jako. Rekrytoinnissa on vuoden aikana ollut ongelmia lääkäreiden, hammaslääkäreiden, psykologien ja puheterapiapalvelujen osalta, muun henkilöstön saatavuus on ollut hyvä.

Koulutussuunnitelman toteutumista, koulutusmääriä ja tästä aiheutuvia kustannuksia seurataan osavuosikatsausten yhteydessä.

Kysterin henkilöstöstä on vuoden aikana osallistunut koulutukseen yhteensä 1023 henkilöä (v. 2018 1654 henkilöä). Koulutukseen käytettiin Kysterissä 715,7 henkilötyöpäivää. Koulutussuunnitelman mukaisista koulutuksista toteutui vain osa, koska palvelukeskuskohtaiset suunnitelmat eivät olleet kovin kattavia. Koulutusraporttien mukaan toteutuneiden koulutusten sisällöt olivat hyvin monipuoliset.

Henkilöstö on käynyt kattavasti haavahoitokoulutuksia (n = 42), palliatiivisen hoidon ja saattohoidon (n = 51) lääkehoidon- (n = 83) ja elvytyskoulutusta (n = 121) sekä suun terveydenhuollon koulutuksia (n = 51). Koulutuksiin osallistuneista yli 20 prosenttia suoritti koulutuksia verkko-opintoina. Vuodeosastojen henkilöstölle järjestettiin Rafaela ohjelman laajennuksiin ja päivityksiin ja mobiilikirjaamiseen liittyviä koulutuksia.

Kokonaisuutena työ- ja hallinnolliset ohjeet ohjaavat toimintaa. Perehdytykseen liittyviä ohjeita on päivitetty. Rekrytoinnissa tukeudutaan Kysin rekrytointijärjestelmän kautta Kuntarekry – ohjelmistoon.

Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan ePassilla. Työpaikkaselvityksiä toteutettiin työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti. Kehityskeskustelujen toteuttamisessa hyödynnetään verkkolomakkeita ja tehdyt kehityskeskustelut raportoivat sähköiseen muotoon.

Henkilöstöryhmien yhteisissä kokoontumisissa on käyty läpi nykyisiä käytäntöjä ja toimintatapoja, pohdittu kehittämistavoitteita ja pyritty tunnistamaan parhaita toimintamalleja monistettavaksi. Palvelu- ja osaamiskeskustasoilla toimintatapoja pyritään edelleen yhtenäistämään.

18.2.2020

Henkilöstön työterveyshuolto

Kysterin henkilökunnan työterveyshuollon palvelut on tuottanut Pihlajalinna Oy. Työterveyshuollon sisältö noudattelee Kysin henkilöstölle järjestettävän työterveyshuollon mukaista mallia. Käytössä on työkyvyn varhaisen tukemisen ja sairauspoissaolojen seurantamalli sekä päihdetyön hoitonojhausmalli.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelman painopistealueina olivat edellisten vuosien mukaisesti tuki- ja liikuntaelinsairauksien huomioiminen ja ennaltaehkäisyyn tehostaminen, työhön paluun tuen tehokkaampi käyttö pitkien sairauslomien yhteydessä sekä sisäilmaongelmien tunnistaminen ja seuranta. Työterveyshuollon toimintasuunnitelman toteutumista seurataan työpaikan johdon ja työsuojelutoimikunnan ja -valtuutetun kanssa kolme kertaa vuodessa.

Työterveyshuoltotoimintaan kuuluu työn ja työolosuhteiden terveellisyyden ja turvallisuuden selvittäminen ja arviointi toistuvien työpaikkakäynnein ja muita työterveyshuollon menetelmiä hyödyntäen. Toiminnassa huomioidaan työn kuormittavuus, työyhteisön toimivuus, työjärjestelyt sekä tapaturmavaara. Nämä tekijät otetaan huomioon työtä, työmenetelmiä ja työtiloja suunniteltaessa sekä työolosuhteiden muutostilanteissa. Työpaikkakäynneistä laaditaan selvitys toimenpide-ehdotuksineen.

Työpaikkaselvitykset ja niihin liittyvien toimenpide-ehdotusten toteutumista seurataan yhdessä työpaikan ja työterveyshuollon kanssa. Tarvittaessa tehdään työhygieenisii mittauksia joko työterveyshuollon tai ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Työpisteiden ergonomia tarkistetaan tarpeen mukaan. Työpaikkakäyntejä tehdään 5 vuoden välein tai työolosuhteiden muuttuessa.

Vuonna 2019 työterveyshuollon *perusselvitykset* ovat toteutuneet työterveyshuollon toimesta pääosin suunnitellun mukaisesti. *Koillis-Savon* palvelukeskuksessa Kaavin terveysasemalla perusselvitykset toteutettiin vastaanotoille ja vuodeosastolle. Lisäksi työergonomiaan liittyen toteutui kaksi työfysioterapeutin selvitystä. Vastaanotolle ja kokonaisuudessaan avopuolelle suunniteltu tules-ryhmän toteutus siirtyi vuodelle 2020. Rautavaaran terveysasemalle toteutui perusselvitys vastaanottotiloihin.

Nilakan palvelukeskuksessa Keiteleen terveysaseman avopalveluihin toteutettiin perusselvitys. Vuodeosaston selvitys siirtyy vuodelle 2020. Lisäksi Keiteleen henkilökunnalle toteutettiin sisäilmaan liittyvä oirekysely, minkä tulokset valmistuivat alkuvuodesta 2019. Tervon terveysasemalla on ollut huolta sisäilmasta. Tähän liittyen on kunnan toimesta tehty remonteja. Vessannon terveysasemalla toteutui yhteistyöpalaveri henkiseen kuormittumiseen liittyen.

Leppävirran terveysasemalle toteutettiin perusselvitys osastoille. Sisäilmaongelmia on selvitetty Leppävirralla jo aiemmin 24.6.2019 AVI kehotti työnantajaa teettämään kiinteistössä pätevän asiantuntijan laatiman sisäilmast selvityksen, toimittamaan työterveyshuollon lausunnon sisäilman laadusta aiheutuvasta terveysvaarasta sekä suunnitelman toimenpiteistä ja niiden laadusta. AVI antoi selvitysten perusteella 4.12.2019 toimintaohjeen jo aloitettujen ja suunniteltujen korjaustoimenpiteiden vaikutusten seuraamiseksi. Työpsykologityötä suun terveydenhuollossa on jatkettu ja lisäksi koko työyhteisölle järjestettiin yksi ryhmätillaisuus.

Terveystarkastuksia on toteutettu toimintasuunnitelman mukaisesti ja ne ovat jatkuvaa käynnissä olevaa toimintaa. Yksiköissä on pidetty yhteistyöpalaverit säännöllisesti ja työterveyshuollon seurannassa ovat olleet ne työntekijät, joiden työkyky on todettu alentuneeksi.

18.2.2020

Tartuntatautilain edellyttämät kausi-influenssarokotteet toteutettiin työnantajan toimesta. Työntekijät ilmoittivat rokotustietonsa suoraan työnantajalle. Halutessaan työntekijä on voinut pyytää soveltuvuuslausunnon omasta työterveyshuollosta rokotussuojansa osalta.

Kysterin työsuojeluvaltuutettu on omilla työpaikkakäynneillään tutustunut paitsi toimitilojen kuntoon työsuojelun näkökulmasta myös työyhteisön tilaan sekä työntekijöiden turvallisuuteen vaikuttaviin asioihin.

3.3 Palveluiden toimivuus

Tässä osassa kuvataan palvelukeskusten näkemyksiä palveluiden toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta, ja siitä kuinka palvelusopimusten mukainen palvelutuotanto on toteutunut. Lisäksi kuvataan, kuinka määrälliset tavoitteet ovat toteutuneet palvelukeskuksissa ja Kysterin tasolla (Kuviot 5-13). Toteumaa on vertailtu vuoden 2018 toteumaan.

3.3.1 Palvelukeskusten toiminnalliset kuvaukset

Leppävirran palvelukeskus, vastuhenkilö: palvelukeskuksen johtaja Jari Lukkarinen

Kysterin Leppävirran palveluyksikön toiminta on pysynyt palvelusopimuksen mukaisena.

Keväällä 2018 aikana päättynyt terveysaseman uudisrakennuksen hankesuunnittelu ei johtanut uuden terveysaseman toteutussuunnittelun alkamiseen kuluneena vuonna. Sen sijaan joulukuussa aloitettiin kunnan toimesta tarvesuunnittelu uudesta terveysasemasta, joka toivottavasti johtaa uuteen hanke- ja toteutussuunnitteluun. Terveysaseman toiminta jatkuu siis todennäköisesti seuraavat kaksi vuotta nykyisissä tiloissa, vaikka kiinteistön kunto on aiheuttanutkin ylimääräistä huolta, jonka vuoksi Aluehallintovirasto edellytti lisäselvitysten tekemistä tiloissa ja antoi toimintaohjeita työnantajalle noudatettavaksi.

Vastaanotto toiminta

Palveluyksikön vastaanotto toiminta on toiminut muutoin suunnitellusti, mutta kesä kautena ongelmana oli lääkäreiden sijaisten saaminen. Kaikki vakinaisten lääkäreiden virat on saatu täytettyä ja myös hoitohenkilökuntaa on ollut riittävästi.

Vastaanoton toimintamalli on jatkunut entisenlaisena: kiireettömästä hoidosta vastaavien kahden alueen rinnalla on toiminut akuuttivastaanotto, jossa työskentelee arkipäivisin kahden sairaanhoitajan ja yhden lääkärin muodostama tiimi, joka huolehtii kuntalaisten ns. puolikiireellisestä hoidosta ilman ajanvarausta. Näiden lisäksi on toiminut ensiapuvastaanotto kaikkina viikonpäivinä klo 8-18 välisenä aikana.

Ostopalveluna on hankittu psykiatrian ja geriatrian erikoislääkäreiden palveluja sekä viikonloppu- ja juhlapyhien lääkäripalvelut. Psykiatriapalvelujen saatavuus on kuluneena vuonna korjaantunut, sen sijaan geriatriapalvelut loppuivat kesällä, eikä uutta geriatria ole saatu hankittua yrityksistä huolimatta. Muutoin mielenterveystyö, puheterapia, neuvolatoiminta, kouluterveydenhuolto ja fysioterapia ovat sujuneet ongelmitta.

Avohoidon vastaanottokäyntien määrät ovat hieman vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna (53489 v. 2018, 51530 v. 2019). Vähentymistä on tapahtunut erityisesti lääkärin ja hoi-

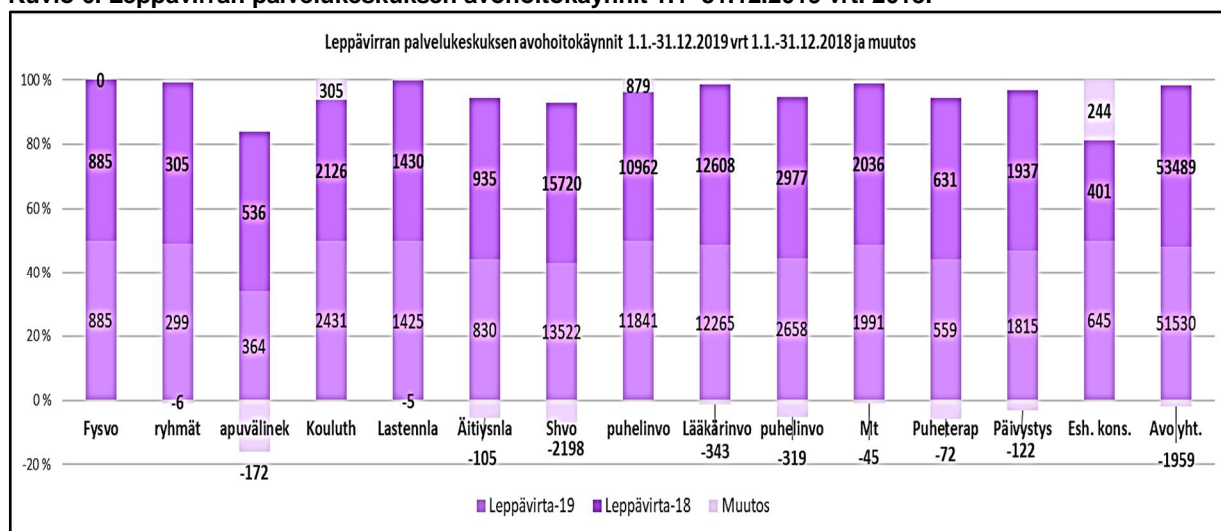
tajien vastaanottotoiminnassa sekä lääkäripäivystyksessä. Osaltaan tähän on vaikuttanut kesän lääkäriresurssin väheneminen, joka rajoitti kiireetöntä toimintaa kesä kautena. Samoin äitiys- ja lastenneuvolakäynnit ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna.

Kaksi fysioterapeuttia on käynyt suoravastaanottokoulutuksen. Toiminta on tarkoitus käynnistää vuoden 2020 aikana.

Terveystieteiden työssä on näkynyt vahvasti perheiden monimuotoisuuden tuomat haasteet sekä vanhemmuuden tukemisen tarve. Lisäksi mielenterveyspalvelujen tarve nuorille koetaan riittämättömäksi. Tulevaisuudessa psykiatrisen sairaanhoitajan oleminen kouluilla olisi tarpeen. Vuonna 2019 jatkettiin entiseen tapaan työttömien sekä omaishoitajien terveystarkastuksia.

Ennaltaehkäisevässä toiminnassa ollaan tehty yhteistyötä kunnan kanssa olemalla mukana sekä Lape että Hyte työssä. (Kuvio 5.)

Kuvio 6. Leppävirran palvelukeskuksen avohoitokäynnit 1.1–31.12.2019 vrt. 2018.

Laitoshoito

Vuodeosastojen kuormitus ei ole lisääntynyt vuoden 2019 aikana, mutta edelleen kuormitukset ovat korkeat.

Pitkäaikaishoitopäiviä oli 6748 (v. 2018 8985) ja lyhytoitopäiviä 12940 (v. 2018 12122). Suuntaus on oikeanlainen eli pitkäaikaishoitopäivät ovat vähenemässä. Lyhytoitopäivät ovat hienan nousseet verrattuna vuoteen 2018, mutta yhteenlaskettu hoitopäivämäärä osoittaa vähentymistä 1419 hoitopäivää (SoteDW).(Kuvio 6.)

Keskimääräinen kuormitus oli 88, 57 ja osastoittain jaettuna oli seuraava: osasto1:n 87,65 ja osasto 2 :n 90,22.

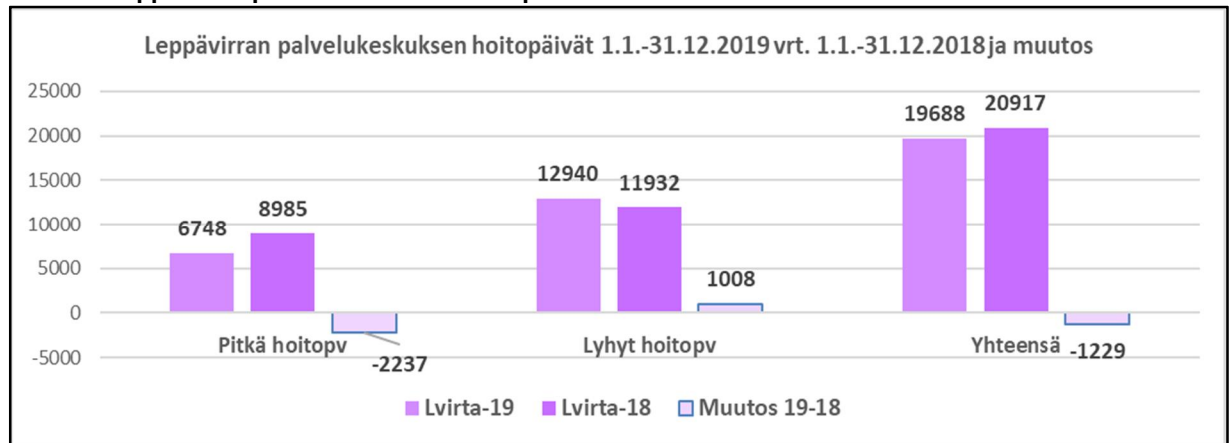
Osastoilla otettiin syksyllä käyttöön ns. osastomobiili, jolla pyritään tuomaan kirjaamiskäytäntö potilashuoneisiin, jotta muistilappukäytäntö vähenee ja virheiden riski pienenee. Hyöty on pääasiassa näkynyt iltavuoron aikaan.

Sairauspoissaoloissa on tapahtunut vähenemistä verrattuna vuoteen 2018 1,4 henkilötyövuoden verran eri vähentymä prosentteina 22,7%.

Tiivis yhteistyö kotihoidon kanssa on jatkunut koko vuoden ja loppuvuodesta tehtiin pienryhmätyöskentelyä myös asumisyksiköiden ja palveluohjauksen kanssa.

Henkilöstön saatavuudessa oli loppuvuodesta vaikeuksia vuodenvaihteen työvuorolistoja ajatellen.

Kuvio 7. Leppävirran palvelukeskuksen hoitopäivät 1.1–31.12.2019 vrt. 2018

Suun terveydenhuolto

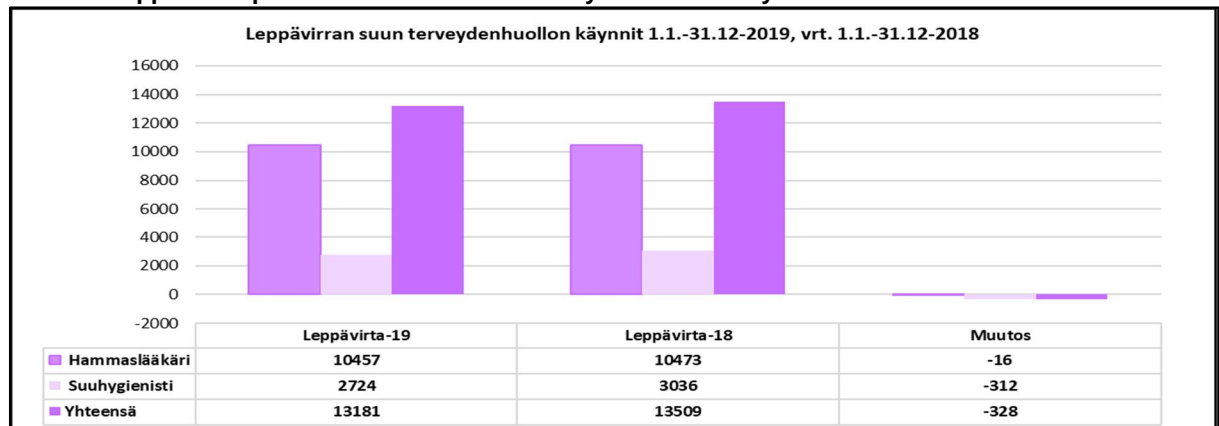
Leppävirran suun terveydenhuollossa on työskennellyt neljä vakinaista hammaslääkärinä. Vastaava hammaslääkäri on työskennellyt loppuvuoden koko Kysterin vastavana hammaslääkärinä.

Kysterissä otettiin kuluneena vuonna käyttöön keskitetty suun terveydenhuollon ajanvaraus, jonka toimipiste sijaitsee Leppävirralla.

Akuuttivastaanotolla on käytössä potilaiden jonotusautomaatti ja potilaat tulevat suoraan hammaslääkärille hoidontarpeen arvioon.

Vastaanottomäärät ovat toteutuneet suunnitellusti. Oikojahammaslääkärin palveluja on ostettu entiseen tapaan. (Kuvio 7.)

Kuvio 8. Leppävirran palvelukeskuksen suun terveydenhuollon käynnit 1.1–31.12.2019 vrt. 1.1.-31.12.2019

18.2.2020

Koillis-Savon palvelukeskus, vastuhenkilö: palvelukeskuksen johtaja Ritva Vitri

Vastaanotto toiminta

Koillis-Savossa lääkäritilanne korjaantui huomattavasti vuoteen 2018 verrattuna. Kaavilla oli kahden virkalääkärin lisäksi kesäkuun loppuun saakka osittaista työaikaan tehnyt ostolääkäri. Hänet saatiin rekrytoitua edelleen suoralla sopimuksella vuoden loppuun saakka, joten ostolääkäreiden tarvetta ei ole ollut. Kesä- ja heinäkuussa Koillis-Savoon saatiin rekrytoitua hyvin lääkäreiden kesäsijaisia. Rautavaaralla 50 % työajalla ollut virkalääkäri irtisanoutui, eikä uutta virkalääkäriä saatu. Rautavaaralla jouduttiin turvautumaan ostolääkäreihin, mutta ostolääkäreiden saatavuus on ollut huonoa. Loppuvuoden aikana Rautavaaralla on ollut useita päiviä, jolloin paikalla ei ole ollut lainkaan lääkäreitä. Kesäkuussa Rautavaaralle hankittiin etädiagnostiikkalaitteet, joiden avulla on ollut mahdollista hoitaa rautavaaralaisia Kaavin terveysasemalta etäpalveluna. Heinäkuussa Rautavaaralla oli entiseen tapaan supistettua toimintaa siten, että lääkäri kävi paikalla kahtena päivänä viikossa hoitamassa tehostetun palveluasumisen ja kotihoitoasiakkaat, ja lisäksi tarjolla oli akuuttiaikoja. Ajoittaisesta resurssipulasta huolimatta hoitotakuussa on pysytty. Hoitohenkilökuntaa löytyi edelleen vakinaisiin toimiin ja pitkiin sijaisuuksiin, mutta sairaanhoitajien ja laitoshuoltajien sijaisten saamisessa oli vaikeuksia entiseen tapaan.

Päiväaikaisten lääkäri vastaanottojen määrät vähenivät vuodesta 2018 Kaavilla 197 käynnillä. Rautavaaralla käynnit lisääntyivät huonosta lääkäritilanteesta huolimatta 54 käynnillä. Hoitajavastaanottokäynnit vähenivät Kaavilla 1346 käynnillä ja Rautavaaralla 642 käynnillä. Hoitajien puhelinkontakteissa oli Kaavilla lisäystä 387 puhelua, Rautavaaralla vähennystä 133 puhelua. (Kuvio 8.)

Jalkautuvan ortopedin palveluita on saatu Koillis-Savoon syksystä lähtien yksi päivä joka toinen kuukausi.

Muistineuvola toimii molemmilla terveysasemilla ja palvelukeskuksessa oli oma geriatri yhden päivän viikossa. Muistihoitaja on palvelukeskuksen yhteinen.

Mielenterveysneuvolassa oli Kaavilla ennakoimattomia pitkiä poissaoloja. Akuuttiasioissa ai-koja pystyttiin järjestämään, mutta kiireettömät vastaanotot ruuhkautuivat kevään ja kesän aikana. Loppuvuoden aikana myös kiireettömät vastaanotot toimivat suunnitellusti. Koko vuoden tasolla käyntejä on ollut 181 vähemmän kuin vuonna 2018. Rautavaaralla käyntejä oli lähes 200 enemmän kuin vuonna 2018. Lääkäriresurssia oli mielenterveysneuvolassa normaalisti käytössä. Kaavilla entiseen tapaan toimintaa oli tukemassa Siilinjärven psykiatrian poliklinikalta tehostetun avohoidon työryhmä. Molemmilla terveysasemilla kävi lisäksi kerran kuukaudessa konsultoiva psykiatri. Palvelukeskuksessa on oma psykologi, joka vastaa Kaavin ja Rautavaaran toiminnoista.

Puheterapiassa turvaututtiin ostopalveluihin osin etävastaanottona, mutta puheterapiapalveluiden saamisessa oli kokonaisuudessaan vaikeuksia.

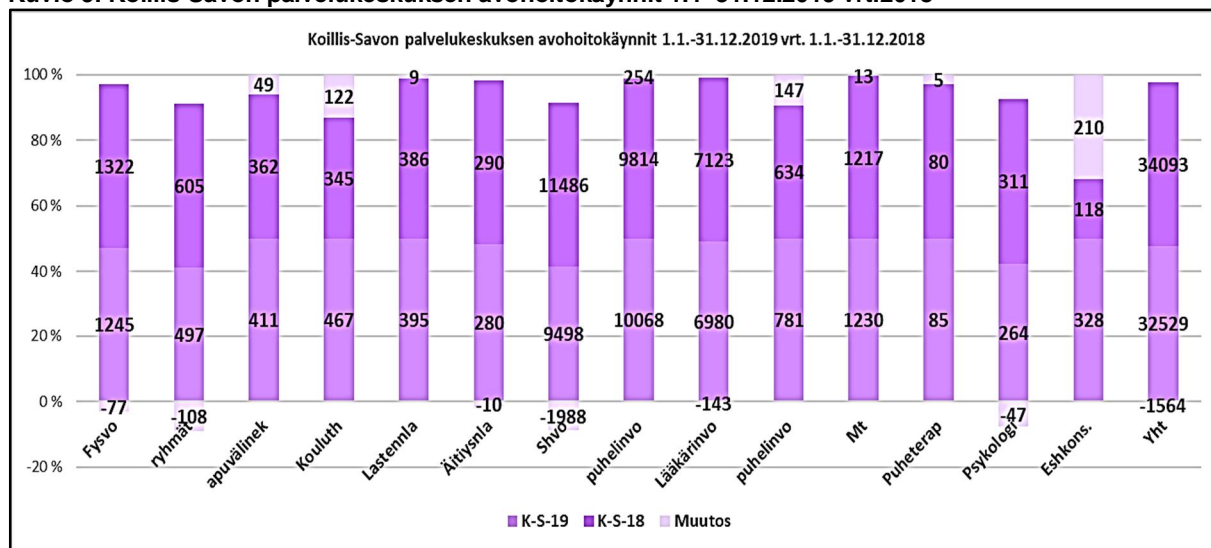
Neuvolatoiminta toteutui suunnitellusti, kouluterveydenhuollon käynneissä oli lisäystä 122 käyntiä edelliseen vuoteen verrattuna. Syntyneiden ja lasten määrät ovat viime vuosien aikana vähentyneet, mutta vuonna 2019 määrät pystyivät edellisen vuoden tasolla. Perheiden, lasten ja nuorten palveluissa yhteistyötä kuntien kanssa on tiivistetty ja käyttöön on otettu uusia yh-

teistyömalleja. Kodin ja koulun kanssa tehtävän yhteistyön sujuvoittamiseksi ja lähellä saatavan avun turvaamiseksi on jatkettu KYS lastenneurologin jalkautuvaa konsultaatiopalvelua sekä aloitettiin jalkautuvan lasten psykiatrin palvelut.

Fysioterapia toteutui suunnitellusti. Myös Rautavaaralla käynnistyi fysioterapeutin suoravastaanotto toiminta.

Kaavi ja Rautavaara olivat mukana valinnanvapauskokeilussa, joka päättyi 31.7.2019. Kaavilla palvelu ei suunnitelmista huolimatta käynnistynyt. Valinnanvapausoikeutta käytti Rautavaaralla kokeilun aikana kaikkiaan 109 ja Kaavilla 5 henkilöä.

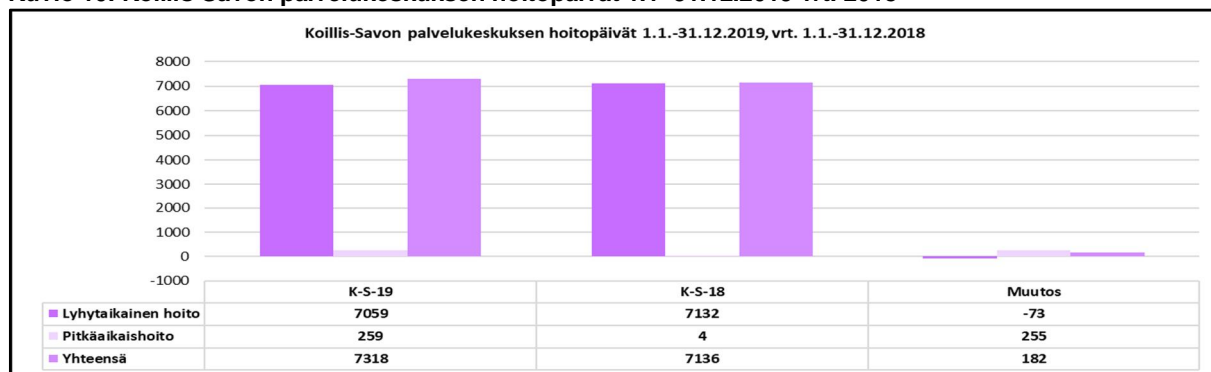
Kuvio 9. Koillis-Savon palvelukeskuksen avohoitokäynnit 1.1–31.12.2019 vrt.2018

Laitoshoito

Koillis-Savon palvelukeskuksessa hoitopäiviä on ollut 7059, joka on 79,7 prosenttia ennakoitua. Kaavilaiset tarvitsivat osastohoitoa 90 päivää vähemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaishoidon tarvetta oli 259 päivää aiemmista vuosista poiketen. Rautavaaralaiset ovat tarvineet hoitopäiviä 17 enemmän kuin edellisenä vuonna. Osaston kuormitusprosentti oli keskimäärin 71,43 prosenttia ja keskimääräinen hoitoaika 8,1 vuorokautta. Yön yli –malli on ollut käytössä ongelmitta. Siirtoviivemaksuja Kysistä ei ole ollut. Osaston hoitopäivien ja kuormituksen vähenemisen vuoksi tilaajatoimikunta päätti marraskuussa osastopaikkojen vähentämisestä 25 paikasta 22 paikkaan 1.1.2020 alkaen. (Kuvio 9.)

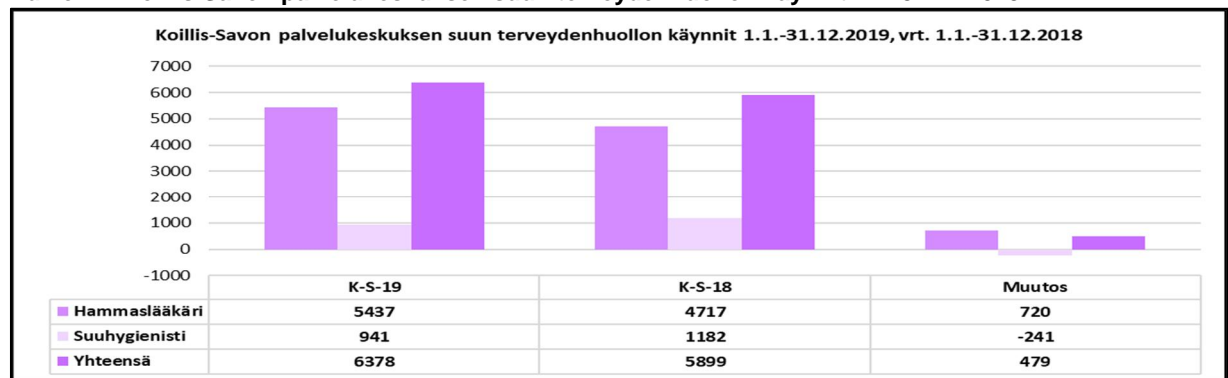
Kuvio 10. Koillis-Savon palvelukeskuksen hoitopäivät 1.1–31.12.2019 vrt. 2018

Suun terveydenhuolto

Koillis-Savon palvelukeskuksen suun terveydenhuolto on vastannut palvelukysyntään. Kaavilla jouduttiin turvautumaan hammaslääkäreiden osalta edelleen ostopalveluihin, vuonna 2019 ostettiin hammaslääkäri myös toiseen täyttämättömään virkaan ja käyntimäärissä onkin selvä nousu tähän liittyen. Suuhygienistin vakanssi vapautui alkuvuodesta eikä uutta tekijää onnistuttu saamaan vuoden 2019 aikana. Oikomishoito toteutui ostopalveluna. Kuvantamis- palvelut suun terveydenhuoltoon ostettiin Kuopion kaupungilta.

Kuvio 11. Koillis-Savon palvelukeskuksen suun terveydenhuollon käynnit 1.1.–31.12.2019

Nilakan palvelukeskus, vastuhenkilö: vs. palvelukeskuksen johtaja Raakel Laukkanen

Nilakassa lääkäriavajasta oli koko vuoden ajan. Lääkäreiden 12+2 (ylilääkäri ja psykiatri) viroista oli täytettynä vakinaisesti 10-11. Sijaistarpeet johtuivat vakinaisten lääkärien lomista, osa-aikaisuuksista, erikoistumisopinnoista ja perhevapaista. Lääkäriavajuksen korvaamiseksi jouduttiin edelleen turvautumaan ostopalvelujen käyttöön.

Vastaanotto toiminta

Nilakan alueella on vastaanotto toimintaa Keiteleellä, Pielavedellä, Tervossa ja Vesannolla. Kii-reetön päiväaikainen vastaanotto toiminta pystyttiin hoitamaan jokaisella paikkakunnalla. Arki- iltojen ja viikonloppupäivien akuuttivastaanotot hoidettiin vuoroin Keiteleellä ja Pielavedellä. Yöpäivystys toteutui Kuopion yhteispäivystyksessä. Vastaanotto toimintaa supistettiin joulun aikaan ja kesällä. Tervon ja Vesannon terveysasemat olivat kesällä suljettuna vuorotellen 4 viikkoa kerrallaan, jolloin avoinna oleva terveysasema vastasi myös toisen kunnan terveystal-veluista. Keiteleen vuodeosasto oli suljettuna 1.-28.7 ja tällöin kaikki potilaat hoidettiin Pielaveden osastolla. Ilta-viikonloppuakuuttivastaanotto oli tähän aikaan keskitetty Pielavedelle. Keskittäminen sujui ongelmitta. Ilta-vastaanottoa lyhennettiin 1.4.2019 alkaen kahdella tunnilla päättyen kello 18.

Erikoislääkäripalveluista psykiatrin työpanosta ostettiin kaksi päivää/vko yksityiseltä firmalta. Sydämen ultraäänitutkimukset hankittiin edelleen ostopalveluina. Tähystykset ja kliniset rasi-tuskokeet tehtiin omana toimintana. Geriatrivetoinen muistipoliklinikka toimi Tervossa. Loppu- vuodesta käynnistyi yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa ortopedin jalkautuminen 1 päivä/kk, samoin lastenneurologin konsultaatiovastaanotot jatkuivat 2 kk välein.

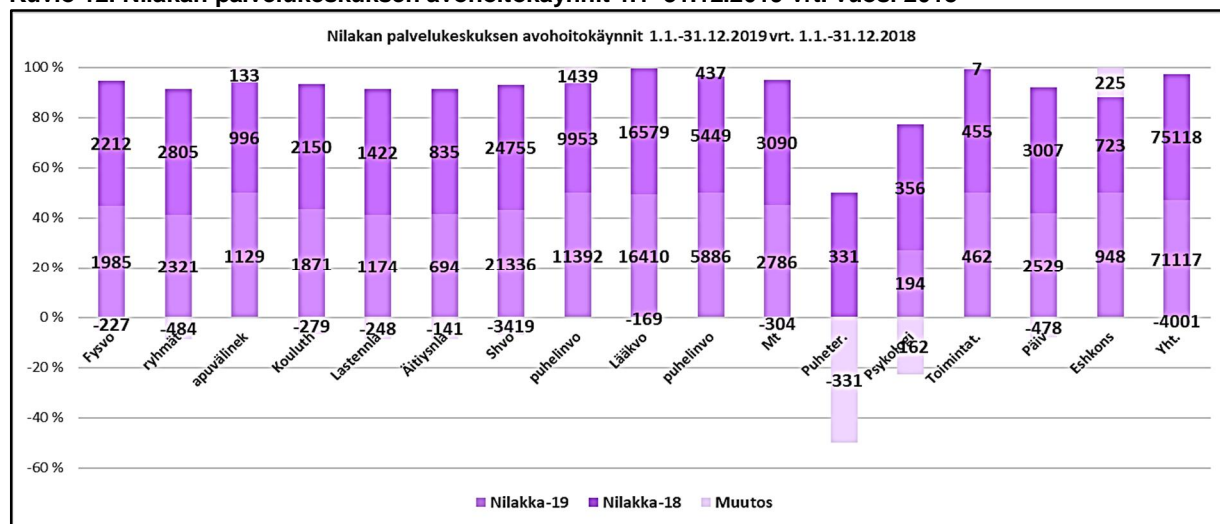
Työttömien ja omaishoitajien säännölliset terveystarkastukset toteutuivat.

Toimintaterapeutin vastaanotto toimi Pielavedellä. Fysioterapiatoiminta jatkui ennallaan kaikilla terveysasemilla. Fysioterapeuttien suoravastaanotto jatkui joka terveysasemalla. Puheterapiaa ja etäpuheterapiaa ostettiin yksityisiltä toimijoilta.

Neuvola- ja kouluterveydenhuoltopalveluja tuotettiin Kysterin yhteisen toimintaohjelman ja vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti. Koko alueella toimi yhteinen äitiysneuvolan / perhesuunnittelun kättilö ja lääkärin vastaanotot olivat Keiteleellä ja Pielavedellä.

Mielenterveyshuollon työryhmän toiminta on vakiintunut ja se on vastannut palvelutarpeeseen. Psykologin toimipiste on Pielavedellä. Psykologi irtisanoutui loppuvuodesta ja näin ollen psykologin tutkimuksia ostettiin yksityiseltä palveluntuottajalta. Avoimeen virkaan ei saatu psykologia.

Kuvio 12. Nilakan palvelukeskuksen avohoitokäynnit 1.1–31.12.2019 vrt. vuosi 2018

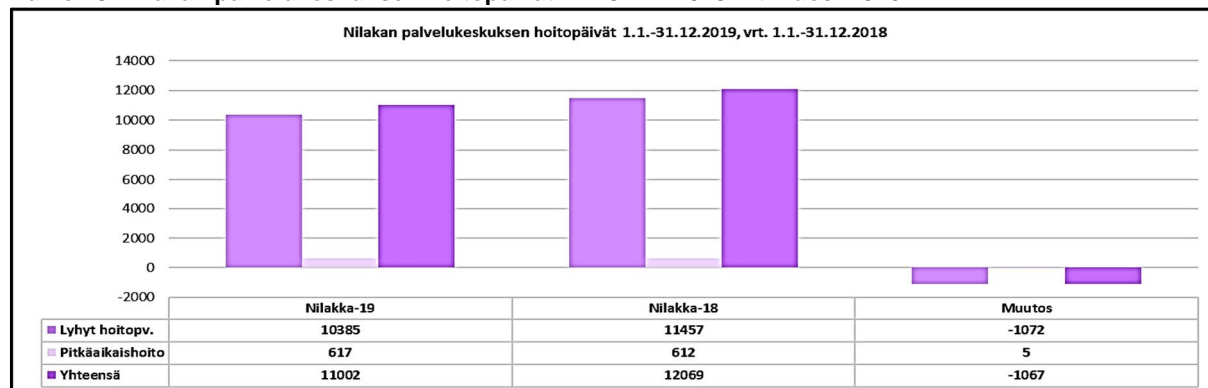

Laitoshoito

Keiteleen osastopaikat vähenivät 1.1.2019 alkaen viidellä. Palvelukeskuksen akuuttivuodeosastohoito järjestettiin Keiteleen (20 akuuttipaikkaa) ja Pielaveden (25 akuuttipaikkaa) vuodeosastoilla. Kysistä siirtyvät potilaat pystyttiin ottamaan välittömästi terveyskeskukseen jatkohoitoon. Pitkäaikaispaikat olivat Keiteleen vuodeosastolla (1-2 potilasta). Loppuvuodesta alettiin toteuttaa jo aiemmin sovittua vuodeosastojen profiilointia. Pielaveden vuodeosasto jatkaa akuuttiosastona, Keiteleen osasto keskittyy enemmän kuntoutuspotilaiden hoitoon. Hoitajaksot olivat lyhyitä ja potilasvaihtuvuus oli molemmilla vuodeosastoilla runsasta. Saattohoitopotilaita ja muita vaikeahoitaisia potilaita oli paljon. Vuodeosastojen kuormitus oli 45-78% molemmilla osastoilla. Käytössä Rafaela - hoitoisuusluokitus. Kirjaamista on auditoitu ja todettu tason olevan hyvä. Kotiutuskoordinaattori-kotiutusohitajatoiminta on vakiintunut. Suunnitellut ja koordinoitut potilassiirrot ja kotiutumiset ovat lisänneet potilasturvallisuutta ja lyhentäneet hoitoaikoja sekä parantaneet tiedon kulkua eri toimijoiden välillä.

Kuviossa 12 on kuvattu vuoden aikana toteutuneet Nilakan palvelukeskuksen hoitopäivät. Pitkäaikaishoitopäivien määrä on radikaalisti vähentynyt. Akuuttihoitopäivien määrä on vähentynyt muilla kunnilla (yht. -1067 hoitopäivää), mutta vesantolaisten hoitopäivät ovat lisääntyneet.

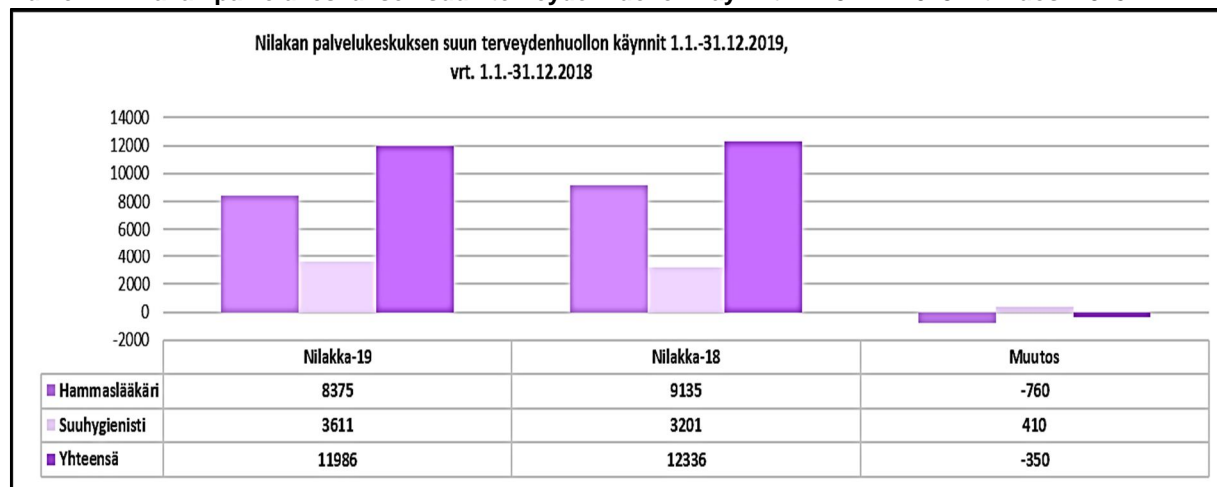
Kuvio 13. Nilakan palvelukeskuksen hoitopäivät 1.1–31.12.2019 vrt. vuosi 2018.

Suun terveydenhuolto

Nilakan palvelukeskuksen suun terveydenhuollossa Keiteleellä avoimena olevaan hammaslääkärin virkaan ei löytynyt tekijää. Muihinkin poissaoloihin sijaisten saamisessa on ollut vaikeuksia ja on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin paitsi hammaslääkäreiden, osin myös hammashoitajien osalta. Kiireettömän hoidon saannissa on ollut viivettä. Odotusaika hammaslääkärille on ollut 1-4 kuukautta hammashoitolasta riippuen. Suuhygienisteille Nilakassa on päässyt 1-4 viikon kuluessa. Vastaanotto toiminta on pystytty järjestämään hoitotakuun rajoissa. Kiireelliseen hoitoon pääsee samana päivänä. (Kuvio 13.)

Kuvio 14. Nilakan palvelukeskuksen suun terveydenhuollon käynnit 1.1–31.12.2019 vrt. vuosi 2018.

3.3.2 Merkittävimmät palvelukeskusten ulkoiset palvelun tuottajat

Ulkoistettu viikonloppupäivystys

Leppävirralla viikonloppupäivystyksen lääkäri työ on ulkoistettu, Nilakassa osittain.

Terveysasemilla arki-iltoina ja viikonloppuina toteutettava osavuorokautinen työpaikkapäivystys on toiminut Pielavedellä, Keiteleellä ja Leppävirralla. Virkalääkärit päivystävät arki-iltoina.

Mammografia

Palvelu on ulkoistettu ja 1.1.2015 alkaen palveluntuottaja on ollut Suomen Terveystalo Oy.

Työterveyshuolto

Pihlajalinnassa tuottaa terveydenhuoltolain mukaiset työterveyshuollon palvelut Kysterin kuntien alueella. Työpaikkakäyntejä tehdään yleensä kolmen vuoden välein tai työolosuhteiden muuttuessa.

Ensihoito

Sairaanhoitopiiri huolehtii terveydenhuoltolain mukaisesti ensihoidon järjestämisestä Kysterin kuntien alueella. Ns. yön yli seurantamalli on käytössä.

Laboratorio

Laboratoriopalvelut tuottaa ISLAB.

Irtosoluseulonta ja muut patologian palvelut

Sairaanhoitopiirin kliinisen patologian osasto (Aluepatologia) vastaa gynekologisten joukkotarkastusnäytteiden, histologisten ja sytologisten näytteiden tutkimisesta sekä obduktioista. Palvelu tuotetaan sairaanhoitopiiriin omana toimintana tai kokonaistaloudellisesti kilpailutettuna.

Hammaslääkäripäivystys

Hammaslääkäripäivystys on järjestetty Kuopion yliopistollisen sairaalan tiloissa, missä on tuotettu sekä perusterveydenhuollon että erikoissairaanhoidon suun terveydenhuollon päivystyspalvelut. Kunnat vastaavat väestöosuutensa mukaisesta määrästä viikonloppupäivystyksiä ja tämä toiminta on hankittu ostopalveluna. Arki-ilta päivystyksistä on vuoden 2019 aikana vastannut KYS.

Radiologitoiminta

Leppävirta tukeutuu radiologisessa toiminnassa Varkaudesta saataviin konsultaatioihin. Nilakan ja Koillis-Savon palvelukeskusten radiologiapalvelut on tuottanut 1.1.2016 alkaen KYS Kuvantamiskeskuksen kliinisen radiologian yksikkö.

Muu alihankinta

Muita Kysterin alihankintana toteutettavia vakiintuneita palveluita ovat muun muassa silmänpohjakuvaukset, veteraanien avokuntoutuspalvelut sekä koululaisten silmälääkär tarkastukset.

3.4 Taloudellisuus ja tehokkuus

Keskeinen tavoite Kysterissä on toimia siten, että palvelujen rahoitustaso vastaa kuntien taloudellisia mahdollisuuksia. Keskeistä on vastata siitä, että palvelutaso on lainsäädännön edellyttämä. Kunnille kohdistuva kustannus- ja palvelutaso on kuvattu palvelusopimuksessa. Vuonna 2019 kunnilta kannettu jäsenkuntaennakko ei kata kaikkien kuntien nettomenoja.

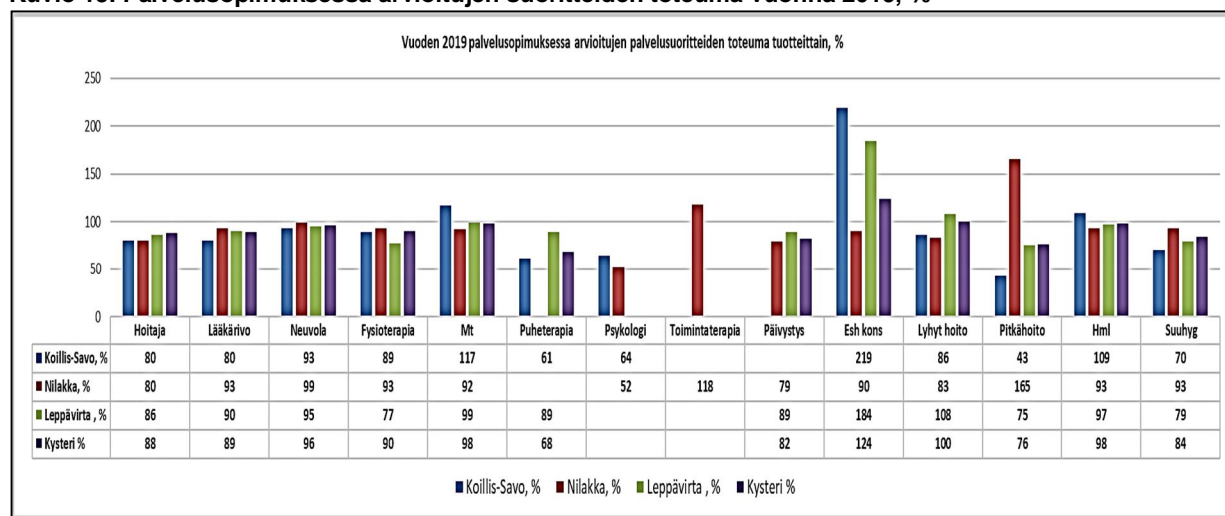
KYSTERIn vuoden 2019 palvelutoiminnan toteutumisen suoritetasoinen arviointi

Vuoden 2019 aikana on säännöllisesti kuukausittain raportoitu toimintaan liittyvien suoritteiden määrää verraten niitä edellisen vuoden toteumaan ja palvelusopimuksessa sovittuihin palvelumääriin (%). Taulukossa 2 on kuvattu vuosittaisen vertailun mukaiset kappalemäärät ja prosentuaalinen osuus palvelusopimuksessa arvioiduista suoritemääristä. Kuviossa 14 on kuvattu palvelukohtaisesti toteutuneiden suoritteiden suhde palvelusopimuksessa tehtyyn arviointiin.

Taulukko 2. Vuoden 2019 palvelusopimuksessa arvioitujen palvelujen suorittemäärät ja toteuma sekä vertailu vuoteen 2018.

KYSYTERIN PALVELUSUORITTEET 12_2019 vrt. palvelusopimus ja 12_2018													100,00%			
	Avohoito					Vuodeosasto					Suun th					
Kunta	Avohoito-1	Palvelusop	Vrt. %	Avohoito-1	Vrt.kpl	Vuodeos-1	Palvelusop	Vrt. %	Vuodeos-1	Vrt.kpl	Suun th-19	Palvelusop	Vrt. %	Suun th-18	Vrt.kpl	
Leppävirta	51530	55091	93,5	53489	-1959	19688	21230	92,7	21107	-1419	13181	14052	93,8	13509	-328	
Keitele	14881	16910	88,0	16021	-1140	2333	3165	73,7	2546	-213	2753	3100	88,8	2818	-65	
Pielavesi	31557	31665	99,7	31920	-363	4996	5765	86,7	5467	-471	5323	5400	98,6	5636	-313	
Tervo	10430	12165	85,7	11398	-968	1094	1930	56,7	1759	-665	1567	1850	84,7	1502	65	
Vesanto	14249	16100	88,5	15779	-1530	2579	2965	87,0	2297	282	2343	2600	90,1	2380	-37	
Nilakka	71117	76840	92,6	75118	-4001	11002	13825	79,6	12069	-1067	11986	12800	93,6	12336	-350	
Kaavi	21174	26090	81,2	22414	-1240	5164	6480	79,7	4999	165	4506	4000	112,7	3713	793	
Rautavaara	11355	12807	88,7	11679	-324	2154	2250	95,7	2137	17	1872	2350	79,7	2186	-314	
Koillis-Sav	32529	38897	83,6	34093	-1564	7318	8730	83,8	7136	182	6378	6350	100,4	5899	479	
Kysteri yht.	155176	170828	90,8	162700	-7524	38008	43785	86,8	40312	-2304	31545	33202	95,0	31744	-199	

Kuvio 15. Palvelusopimuksessa arvioitujen suoritteiden toteuma vuonna 2019, %

Palvelusopimuksen avohoitokäyntien kokonaismäärien arviot alittuvat kaikilla terveysasemilla. (Taulukko 2.). Toteumassa avohoitopalvelujen käyntimäärät vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna 7524 käynnillä. Hoitohenkilöstön käynnit muodostavat 56 prosenttia kaikista avosairanhoidon käynneistä. Hoitajien vastaanottokäynnit (ml. fysioterapia ja neuvolat) vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna todella merkittävästi (n = -9185). Myös palvelusopimuksen mukaisesta arviosta hoitajien käynnit alittuivat kaikissa palvelukeskuksissa. Hoitajien puhelut, jotka korvaavat vastaanottokäynnit, lisääntyivät Koillis-Savossa (+ 254 kpl), Leppävirralla (+ 879) ja Nilakassa (+ 1439). Kysterin kokonaisuudessa palvelusopimuksen näiden toteutuma oli 88 prosenttia. Vastaanotto toiminnassa on käytössä lääkäri- hoitaja työparimalli kaikissa toimipisteissä Keitelettä lukuun ottamatta. Keiteleellä aloitettiin syksyllä hoitajavastaanotot. Lisäksi Leppävirralla toimii hoitajien akuuttivastaanotto toiminta ja INR-vastaanotot Nilakassa. Kysterissä otettiin käyttöön 1.6.2019 alkaen asiakasmaksut hoitajavastaanotossa. Käyntimäärien väheneminen ei näyttäisi kuitenkaan liittyvän asiakasmaksuun, vaan käyntimäärät lähtivät vähenemään heti alkuvuodesta.

18.2.2020

Lääkäreiden vastaanottokäynnit (35666 kpl) vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 655 käynnillä. Samoin lääkäreiden ilta- ja viikonloppuvastaanottokäyntien vähenivät Nilakan (-478 kpl) ja Leppävirran (-122 kpl) palvelukeskuksissa. Yhteispäivystykseen sekä Kysiin toteutuneet päivystyskäynnit ovat toteutuneet ennakoarvioinnin mukaan. Nilakassa lyhennettiin arki-iltojen vastaanottoa 1.4.2019 kahdella tunnilla päättyväksi kello 18. Päätöksen taustalla oli vähäisen käytön lisäksi säästötavoitteet. Säästöä henkilöstökuluihin tulikin 110 000 euroa. Vaikka huomioidaan vuoteen 2018 verrattuna lisääntynyt Kuopion iltavastaanoton käyttö (52 kpl), säästöä muodostui 99 000 euroa.

Äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan suoritemäärät vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna selkeästi (-500 kpl) kaikissa palvelukeskuksissa. Määrällinen muutos oli merkittävin Nilakassa (-389). Kouluterveydenhuollon käynneissä Koillis-Savon palvelukeskuksessa on lisäystä 122 ja Leppävirran palvelukeskuksessa 305 käyntiä. Neuvolatoiminta kokonaisuudessaan toteutui hyvin palvelusopimuksen mukaisesti. Synnyttäjien, lasten ja koululaisten määrän vähentyessä on syytä tarkastella terveydenhoitajan vakansseja ja mitoitusta palvelukeskuksittain. Nilakassa äitiysneuvolapalvelut on keskitetty yhdelle kättilö-terveydenhoitajalle seudullisena palveluna. Koillis-Savossa yhdelle terveydenhoitajalle on keskitetty äitiysneuvolatoiminta. Muutoksilla on saatu terveydenhoitajaresurssia suunnattua osaamiskeskuksissa vaadittavaan toimintaan. Vähennyksistä huolimatta neuvolatoiminta voidaan edelleen tuottaa laadukkaasti ja suositusten mukaisesti. Kouluterveydenhuollon lisääntyneet käynnit selittyvät terveydenhoitajien mukaan lasten ja nuorten palvelutarpeiden muuttumisella.

Fysioterapiakäynnit eivät toteutuneet palvelusopimuksen mukaisesti. Edellisen vuoden toteumaan verrattuna suoritemäärät alittuivat Koillis-Savossa 185, Nilakassa 711 ja Leppävirralla 178 kappaletta. Fysioterapeuttien suoravastaanotto toiminta toteutuu kaikissa palvelukeskuksissa.

Puheterapian käynnit alittuivat palvelusopimuksen mukaisesta suunnitelmasta kaikissa palvelukeskuksissa. Koillis-Savossa ja osin Nilakassa puheterapiapalvelut toteutettiin ostopalveluina. Edelliseen vuoteen verrattuna mielenterveystyön käynnit lisääntyivät Koillis-Savossa (+13 kpl). Nilakassa ne vähenivät (-304 kpl) ja Leppävirralla (-45 kpl). Palvelusopimuksen arvio mukaisesti toteuma ylittyi Koillis-Savossa. (Kuvio 14).

Omana toimintana toteutetun erikoissairaanhoidon konsultaatiot lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna kaikissa palvelukeskuksissa, yhteensä 679 käynnillä. Muutos selittyy ns. jalkautuvien erikoissairaanhoidon konsultaatioiden lisääntymisenä. Tässä toiminnassa käynnistyi aktiivinen yhteistyö Kysin kanssa. Lisäksi huomioitavaa on, että Koillis-Savon käyntimäärien nousu selittyi pitkälti sillä, että kirjaamiskäytäntöjä on tehostettu.

Laitoshoito

Kysterin palvelukeskuksissa hoitopäivät vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 2304 päivää. Pitkät hoitopäivät vähenivät Leppävirralla 2237 kappaletta ja Koillis-Savossa lisääntyivät 255 kappaletta. Lyhyet hoitopäivät vähenivät Nilakassa 1072 ja Koillis-Savossa 73 kappaletta. Leppävirralla lyhyiden hoitopäivien määrä lisääntyi 818 kappaletta.

Palvelusopimuksessa arvioitu lyhytaikaishoitopäivien määrä jäi vajaaksi Koillis-Savossa (86 %) ja Nilakassa (83 %) ja ylittyi Leppävirralla 8 prosenttia. Pitkäaikaishoitoon ennakoitu määrä jäi vajaaksi 24 prosenttia (Leppävirta 75 %, Koillis-Savo 43 % suunnitellusta). Hoitopäivien

18.2.2020

määrän muutokset selittyvät toisaalta palvelutarpeiden muutoksilla, toisaalta kunnissa on onnistuneesti toteutettu rakenteelliset muutokset pitkäaikaisen laitoshoidon määrän vähentämiseksi. (Kuvio 14.)

Hoitopäivien vähenemisen myötä osastopaikkojen tarve on laskenut etenkin Nilakassa, mutta myös Koillis-Savossa. Keiteleeltä paikkoja vähennettiin viidellä 20: een 1.1.2019 ja Kaavin paikkamäärä vähenee kolmella 22: een 1.1.2020 alkaen. Nilakassa osastojen kuormitukset ovat olleet koko toimintavuoden matalat ja paikkamäärä on menossa tilaajatoimikunnan arvioon uudelleen heti 2020 vuoden alussa.

Suun terveydenhuolto

Hammaslääkärikäynnit lisääntyivät Koillis-Savossa 720:lla. Ne vähenivät Nilakassa 760 ja Leppävirralla 16 käyntiä. Suuhygienistien käyntimäärät vähenivät Koillis-Savossa 241 ja Leppävirralla 312 kappaletta. Nilakassa nämä lisääntyivät 410 kappaleella. Palvelusopimuksen arvioiduista määristä hammaslääkärien käyntimäärät toteutuivat lähes suunnitellusti. Suuhygienistien käyntimäärät alittuivat Koillis-Savossa 30, Leppävirralla 21 ja Nilakassa 7 prosenttia ennakkoidusta. (Kuvio 14.) Toiminnan kehittämisen näkökulmasta hammaslääkäreiden ja suuhygienistien työjakoa tulisi edelleen tarkastella.

4. KEHITTÄMISTOIMINTA

Liikelaitoksen sisäisen toiminnan kehittämisessä on hyödynnetty Kysterin palvelukeskusten toiminnallisten ja taloudellisten tietojen vertailua. Palvelukeskuksissa tavoitteena on ollut taloudellisuuden ja tuottavuuden sekä toiminnan laadun arviointi ja hyviksi todettujen toimintamallien käytön monistaminen palveluysiköiden välillä.

Vuoden 2019 toiminnan kehittämiseen liittyviä kehittämisaalueita ja -hankkeita:

Vuoden 2019 kehittämistyönä toteutettiin hoitohenkilöstön osaamistasokuvaukset. Osaamistasojen perusteella toteutettiin hoitohenkilöstön henkilökohtaisten lisien jako. Tämän lisäksi käynnistettiin tehtäväkuvien päivittäminen ja tämä työ jatkuu alkuvuoden 2020 aikana. Työn vaativuuden arviointi on liitetty hoitohenkilöstöllä palkkaharmonisaation myötä muodostuneisiin palkkakoreihin. Henkilöstön liikkuvuutta on hyödynnetty sekä palvelukeskusten että osaamiskeskusten eri toimintojen välillä.

Jatkuvana arvioinnin ja kehittämisen kohteena Kysterissä on palvelurakenteen ja palveluiden toimivuus sekä toimintaolosuhteet. Vuonna 2019 Pielaveden, Keiteleen ja Leppävirran osastoilla toteutuneet hoitopäivien määrät ovat vähentyneet merkittävästi. Leppävirralla osastot ovat kuitenkin olleet hyvin kuormittuneita. Vuodeosastopaikkoihin liittyvän kuormituksen seurannan lisäksi on potilaiden hoitoisuuden arvioinnissa käytössä hoitoisuusluokitusmittari Rafaela. Tämän kehittämistyötä jatkettiin vuoden aikana. Järjestelmää voi käyttää hyödyksi hoitotyön ja hoitotyöntekijöiden työnjaon johtamisessa.

Sähköisten ydinjärjestelmien hallitsemiseen, tiedonhallintaan ja digitalisaatioon sekä ICT – ratkaisuihin liittyen on jatkettu Alue Pegasokseen liittyvien toimintamallien kehitystyötä ja suunnittelua Kuopion, Ylä – Savon Soten, Sisä-Savon th:n ky:n ja Pieksämäen kanssa. Raportointia on laajennettu Sote valmistelun kehittämishankkeiden (ICMT – 2020) avulla. Tähän tekniseen järjestelmään otettiin käyttöön Tableau – raportointi. Kysteri liittyi syksyllä 2018 mukaan Kysin ja Kuopion kaupungin yhteistyönä käynnistyneeseen Living Lab – toimintaan. Kysteri toimii tässä tarvittaessa testausalustana perusterveydenhuollon käyttöön soveltuville laitteistoille tai

sovelluksille. Uusiin sähköisiin yhteydenoton ratkaisuihin liittyen otettiin syksyllä käyttöön Klinik Pro sähköisen asioinnin ratkaisu ja lisäksi etävastaanoton laitteet sekä yhteydet niihin hankittiin Rautavaaralle ja Keiteleelle. Vuosien ajan valmistelussa olleen potilastietojärjestelmä Effican vanhojen tietojen siirto sähköiseen arkistoon saatiin vuoden lopulla valmiiksi.

Toiminnan laadun, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden arviointiin hyödynnetään raportointitietoja: Roidu-asiakaspalautekyselystä, Nispa - takaisinsoittojärjestelmästä ja Klinik Prosta, Haiprosta ja Sote Dw:stä sekä Tableausta. Laadun ja vaikuttavuuden mittaamisessa on todettu järkeväksi edetä maakunnan tasoisesti ja odottaa yhteisten mittareiden käyttöönottoa. SoteDW - raportointia laajennettiin. Tekstiviestimuistutus on käytössä.

HYTE tavoitteiden mukaisesti suunnataan mahdollisuuksien mukaan työtä väestöön kohdistuen sitä heidän terveisiin elämäntapoihin ja kansansairauksien ehkäisyyn, heidän osallisuuteensa ja hyödyntäen yhteisöllisyyttä sekä omassa toiminnassa huomioiden ympäristön terveys ja arjen turvallisuus. HYTE työhön osallistutaan kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Laskutusosoite

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin Ky
Kysteri
PL 900
70029 KYS

Posti- ja käyntiosoite

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Kysterin hallinto
PL 100
70029 KYS
Puijonlaaksontie 2, rak. 3

Kysteri
Koillis-Savon palveluyksikkö
Kaavin terveysasema
Rantatie 2
73600 Kaavi

Kysteri
Leppävirran palveluyksikkö
Leppävirran terveysasema
Savonkatu 17
79100 Leppävirta

Kysteri
Nilakan palveluyksikkö
Pielaveden terveysasema
Savikontie 15
72400 Pielavesi

Vaihe (017) 171 000
etunimi.sukunimi@kuh.fi
Y-tunnus 0171495-3